

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

Operatio Super Sanguinem & Calorem sanguificantem. III. Historia.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

tionem introductum fuerat, tamen (ut cunquo) ad vitam Longitudinem utile fuisse existimamus: Nam Crocus, ex omnibus que novimus, ad Cutem & Confortationem Carnis, est Res optima; cum & nobiliter Alstringat, & habeat insuper Oleositatem, & Calorem Subtilem sine ulla Acrimonia. Equidem memini quendam Anglum, ut Vectigalia supprime-ret, Croci Saccum, cum transfretaret, circa Stomachum portasse, ut lateret. Eumq; cum antea ex Ma-ri gravissime egrotare solitus esset, optime tunc va-luisse, nec Nauleam ullam fensisse.

16. Hippocrates jubet velles ad Cutem Hyeme puras portare. Aestate sordidas & Oleo imbutas. Hu-jus Ratio videtur, quoad per Aestatem, Spiritus exhalant maxime; Itaque Pori cutis opplendi sunt.

17. Ante omnia igitur usum Olei, vel Oliva-rum, vel Amygdali dulcis, ad Cutem ab Extra un-gendam, ad Longævitatē conducere existimamus, Ea-que unctio debet fieri singulis Auroris, cum exi-tur e Lecto cum Oleo, in quo admisceatur parum Salis Nigri, & Croci: Unctio autem levis debet esse, ex Lana, aut Spongia molliori, neque qua stilet super Corpus, sed Cutem tantum intingat, & in-ficiat.

18. Certum est Liquores in Majori Quantitate etiam Oleos, haurire nonnihil ex Corpore, sed con-tris, Parva Quantitate imbibi à Corpore: Itaque le-vis Asperio facienda est, ut diximus; Aut plane In-dulsum ipsum Oleo liniendum est.

19. Obijci vero forte possit, Istam Unctionem ex Oleo, quam laudamus, (licet apud Nos in usu nun-quam fuerit, atque apud Italos in Desuetudinem abierit) olim quidem apud Græcos, & Romanos familiarem fuisse, & Diata partem; neque tamen is Saculis Homines magis fuisse longævos. Sed respon-detur rectissime; Oleum in Usu fuisse tantum post Balnea, nisi forte inter Athletas; Balnea autem ex Calido, Operationi nostræ tanto contraria sunt, quan-to Unctiones congrua, cum alterum Meatus ape-riat, Alterum obstruat. Itaque Balneum absque Unctione sequenti, pessimum; Unctio absque Bal-neo optima. Etiam ad Delicias potius adhibeatur i-sta Unctio, atque (si in optimam Partem accipias) ad Sanitatem: sed nullo Modo in Ordine ad Vitam longævam; Itaque simul adhibeantur Unguenta pretiosa, que ad Delicias grata, ad nostram Intentionem noxia sunt, ob Calorem; Vt bene dixisse vide-atur Virgilius:

Nec Casia liquidi corrumpitur usus Olivi.

20. Inunctio ex Oleo, & Hyeme confert ad Sa-nitatem, per Exclusionem Frigoris, & Aestate, ad de-videndos Spiritus, & prohibendam Exolutionem eo-rum, & arcendam vim Aeris, que tunc maxime est Prædatoria.

21. Cum Inunctio ex Oleo Operatio sit ad vi-tam longam fere potentissima; visum est addere Cautiones; ne perichitetur Valotudo; Ea quatuor sunt, secundum quatuor Incommoda, que exinde se-quuntur.

22. Primum Incommodum est, quod teptimen-do Sudores, Morbos inducere possit, ex Humoribus illis Excrementitiis: Huic Remedium adhibendum est ex Purgationibus, & Clysteriis, ut Evacuatiōi debite consulatur; Certum enim est, Evacuatiōem per Sudores, Sanitati plerumq; conferre; Longitudinis vite officere. Purgativa autem moderata in Humores agunt, non in Spiritus, quoad facit Sudor.

23. Secundum Incommodum est, quod Corpus calefacere possit, & subinde inflammarē; Spiritus enim Occlusus, nec Perpirans, fer ventior est: Huic Incommodo occurritur, si Dieta; ut plura imum, ver-gat ad Frigidum, & sumantur Propria quadam ad Refrigerandum per vices; de quibus mox in Opera-tione super Sanguinem inquiremus.

24. Tertium est, quod Caput gravate possit; Om-nis enim Oppletio extrinsecus repercutit Vapores, & eos mittit versus Caput: Huic Incommodo omni-no occurrit per Cathartica, præsertim Clysteria; Et claudendo Os Ventriculi fortiter cum Stipticis; Et pectendo, & fricando caput, etiam cum Lixivis i-doneis, ut aliquid exhalet; Et non omitendo Excitacionem bonam, & qualem convenit, ut etiam per Cutem nonnihil perspiret.

25. Quartum Incommodum subtilius est Ma-lum; videlicet, quod Spiritus Detentus per Clausu-ram Pororum, videatur posse seipsum nimis multipli-care; quia cum parum evolet, & continuo Spiritus novus generetur, nimium increfcit Spiritus, & sic Corpus etiam plus prædari possit. Verum hoc non pror-sus ita se habet; Nam Spiritus omnis conclusus he-besit, (quandoquidem ventiletur Motu Spiritus, ut & Flamma); ideoque minus activus est, & minus sui generans; Calore certe auclius, (ut & Flamma); sed Motu piger: Sed & huic Incommodo Remedium adhiberi possit, à Frigidis, Oleo quandoque admistis; qualia sunt, Roia, & Myrtus; nam Calidis omnino abstinentum, ut dictum est de Casia.

26. Neque inutilis est Applicatio, ad Corpus, Ve-stium, que & ipse in se habent aliquid Unctuosi, sive Oleosi, non Aquosi. Ille enim exhaurienti Corpus mi-nus; quales sunt ex Lana, potius quam ex Lino: Certe manifestum est in Spiritibus Odorum, quod si ponas Pulveres Odoratos inter Lintea, multo citius Virtu-tem perdunt, quam inter Lanea. Itaq; Lintea Tactu, & Mundicie jucunda, sed ad nostram Operationem suspecta.

27. Hyberni Sylvestres, dum incipiunt egrotare, nihil prius faciunt, quam ut Lintea e Seratis tollant, & in Laneis Pannis se convolvant.

28. Referunt nonnulli, se magno Sanitatis sue commodo, Laneis Carmosinis proximè ad Cutem, sub Indefiis suis, usos fuisse, tam ad Bracæ, quam ad Corporalia.

29. Est & illud observandum, Aërem Corpori Alluetum, minus illud depradari, quam Novum, & subinde mutatum: Itaque Pauperes, qui in Tugitiis suis, intra proprios Lates perpetuo vivunt, nec Sedes mutant, sunt plerumque Longæviores; Feruntamen quoad alias Operationes, Mutationem Aëris, (præsertim Spiritibus non omnino inertibus) utilem esse judicamus: Mediocritas autem adhibenda foret, que utrinque satisfaciatur; Illud fiet, si Quatuor Tempori-bus Anni, fiet per stata tempora Mutatio Loci ad sedes idoneas, neq; sint Corpora, aut in Peregrinatione nimia, aut in Statione. Atque de Operatione per Exclusionem Aëris, & de evitanda Viejus Præda-toria, hæc dicta sint.

OPERATIO

Super Sanguinem & Calorem sanguificantem.

III.

HISTORIA.

I. Operaciones dua Sequentes sunt Operatio-nibus

nibus diatribis Præcedentibus tanquam Antistrophæ; atque iis respondent, quemadmodum Passiva Activis; Præcedentes enim due, id agunt, ut Spiritus & Aër Actionibus suis sint minus deperdantes; Ha vero, ut Sanguis & Succus Corporis, sint minus deperdabiles. Quoniam vero Sanguis est Irrigatio Succorum, & membrorum, & Præparatio ad ea; Operationem super Sanguinem primo loco collocamus. Circa hanc Operationem proponemus Consilia Numero paucas, sed Vi valde efficacia. Ea tria sunt.

2. Primo dubium non est, quin si Sanguis sit aliquanto frigidior, minus futurus sit Dissipabilis: Quoniam vero, quæ per Os sumuntur Frigida, cum reliquis Intentionibus haud paucis, male conveniunt; ideo optimum foret alia invenire, quæ non sunt cum istiusmodi incommodis complicata. Ea duo sunt.

3. Alterum huiusmodi est: Adducantur in Usum, idque maxime in Juventute Clysteria nihil omnino Purgantia, aut Abitergentia; sed solummodo Refrigerantia, & nonnihil Aperientia; Probata sunt quæ sunt ex Succis Lactuæ, Portulacæ, Hepaticæ, etiam Sedi majoris, & mucilaginis Seminis Psyllii, cum Decoctione aliqua temperata Aperiente, admixto aliquanto Camphoræ: Verum vergente Etate, omittatur Sedum majus, & Portulacæ, & substituatur Succus Boraginis, & Endiviæ, aut similitum; Atque retineantur Clysteria huiusmodi, quantum fieri potest, ad Horam scilicet, aut amplius.

4. Alterum est eiusmodi; In usu sint, præsertim Ætate, Balnea Aquæ dulcis, & modice admodum tepida, prorsus absque Emollientibus, malva, mercuriali, Lacte, & similibus; Adhibeatur potius Serum Lactis Recens in nonnulla Quantitate, & Rosa.

5. Verum, quod Caput rei est, & Novum, illud præcipimus; Ut ante Balneationem, inungatur Corpus cum Oleo, cum spissamentis, ut Qualitas Refrigerii excipiat, Aqua magis arceatur: Neq, tamen meatus Corporis nimium occludantur; Et enim cum Frigus Exterius Corpus fortiter occludat, tantum abest, ut promoveat Infrigidationem; ut etiam eam prohibeat, & irritet Calorem.

6. Similis est usus Vesicarum, cum Decoctionibus, & Succis Refrigerantibus, applicatis circa inferiorem Regionem Corporis, videlicet sub Costas, usq, ad Pubem; Nam & hoc est Genus Balneationis, ubi Corpus Liquoris, ut plurimum, excluditur; Refrigerium tantum excipitur.

7. Restat tertium Consilium, quod non ad Sanguinis Qualitatem, sed ad Substantiam eius pertinet, ut reddatur magis Firma, & minus Dissipabilis, & in quam Calor Spiritus minus agere possit.

8. Atque de usu Limaturæ Auri, aut Auri Foliati, aut Pulveris margaritarum, Gemmarum, & Coralli, & similitum, hodie nihil credimus, nisi quatenus præsentis Operationi satisfaciunt; Certe, cum Arabes, & Græci, & moderni, iis Rebus tantas Virtutes tribuerint, non omnino nihil videatur esse in istis, quæ tot Homines Experti observarunt. Itaque missis Phantasticis circa illas Opinionibus, plane arbitratur, si universa Substantiæ Sanguinis aliquid insinuari possit per minima, in quod Spiritus, & Calor parum, aut nihil agere possint, omnino id non tantum Putrefactioni, sed etiam Atefactioni obstiturum; & ad vitam prolongandam fore efficacissimum; In hoc ta-

men plures adhibenda sunt Cautiones: Primo, ut fiat admodum exacta Communitio: Secundo, ut huiusmodi Dura & Solida, sint omnino malignæ Qualitatis expertia, ne cum in Venis dispergantur & lateant, aliquid Nocuenti inferant: Tertio, ut nunquam sumantur cum Cibis, nec ita excipiantur, ut diu hæreant, ne generent periculosas Obstructiones circa Mesenterium: Quarto, ut Rarus sit eorum usus, ne coæant, & cumulentur in Venis.

9. Itaque modus excipiendi sit, Stomacho jejuno, in Vino albo, cui admixtum sit parum Olei Amygdalini, & fiat Corporis Exercitatio super Haustum eorum.

10. Simplicia autem, quæ Operationi huius satisfaciunt, possint esse loco omnium, Aurum, margaritæ, & Corallus; Metalla enim omnia, præter Aurum, non sunt absque maligna Qualitate, in Volatilibus; Neque etiam tam exquisitè comminuntur, quam Aurum Foliatum; Gemmæ autem Translucidæ, & tanquam Vitreæ, minus nobis placent (ut & antea diximus) propter suspicionem Corrosionis.

11. A nostro iudicio, & tutior, & efficacior foret usus Lignorum, in Infusionibus, & Decoctionibus; Satis enim in eis possit esse ad Firmitudinem Sanguinis; Neque tamen simile Periculum est ab Obstructione; præcipue autem, quia possint sumi in Cibo & Potu; unde facilis Ingressum reperient in Venas, nec deponentur in Fæcibus.

12. Ligna ad hoc idonea sunt, Santalum; Quercus; & Vitis: Ligna enim Calidiora, aut aliqua ex Parte Refinola, rejicimus: Possint tamen adijci Canles sicca, & lignosa Rorismarini; cum Frutex sit Rosmarinus, & Etatem multarum Arborum aquet; Etiam Hederae caules Sicca, & Lignosa, sed ea Quantitate, ut Sapore non reddant ingratarum.

13. Sumantur vero Ligna aut in Jusculis decoctis, aut infusa in mustum, aut Cervisiam antequam sedeat: In Jusculis autem (ut sit in Guajaco, & similibus) semper infundantur diu, antequam decoquantur, ut firmior Pars Ligni, & non tantum ea, quæ leviter hæret, eliciatur: Fraxinus autem, licet ad Pocula adhibeatur, nobis suspecta est. Atque de Operatione super Sanguinem hæc inquisita sint.

OPERATIO super Succos Corporis.

IV.

HISTORIA.

1. **D**uo sunt Corporum Genera, (ut in Inquisitione de Inanimatis jam dictum est) quæ difficiliter consumuntur: Dura & Pingua; ut cornuta in metallis, & Lapidibus; atque in Oleo, & Cera.

2. Operandum itaque est, ut Succus Corporis sit Subdurus, atque etiam ut sit Subpinguis, aut Subroscidus.

3. Quatenus ad Duritiam, ea efficitur visibus Modis. Natura Alimenti firma; Frigore condensante Cutem & Carnes; & Exercitatione Succos fermentante, & compingente, ne sint molles, & sumosi.

4. Quatenus ad Naturam Alimenti, talis esse debet, ut sit minus Dissipabilis; qualia sunt Caro Bovina, Caro Suilla, Caro Cervina, etiam Caro Caprearum.

Hæc